

**უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის (ფულის გათეთრების)
დეტერმინაციის ზოგიერთი საკითხი**

უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის ეფექტური აღკვეთისათვის აუცილებელია, ნათლად გავანალიზოთ ის ფაქტორები, რომლებიც არსებით გავლენას ახდენენ მასზე. ეს მიზეზები და პირობები შეგვიძლია დავაჯგუფოთ სხვადასხვა ნიშნის მიხედვით – საერთო სოციალური, ეკონომიკური, სახელმწიფო-პოლიტიკური, სამართლებრივი, ტექნოლოგიური და ა.შ. შემოთავაზებული კლასიფიკაცია შესაძლებლობას იძლევა კოპლექსურად იქნეს ნაჩვენები ფაქტორები, რომლებიც მოქმედებენ შესასწავლ სფეროში და, ამასთან, მათი ანალიზიდან გამომდინარე, შემუშავებულ იქნეს უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის პროცესზე ზემოქმედების ზოგადსოციალური და სპეციალურ-კრიმინოლოგიურ ზომები.

საერთო სოციალურ მიზეზებსა და ხელშემწყობ პირობებში შეიძლება გავაერთიანოთ შემდეგი მოვლენები:

- დაბალი სოციალური დონე და მოსახლეობის ფენების მკვეთრი პოლარიზაცია. როგორც ცოხილია, კრიმინალურ სიტუაციაზე ძლიერ ნეგატიურ ზემოქმედებას ახდენს შემოსავლების მიხედვით ქვეყნის მოსახლეობის სხვადასხვა ფენის მკვეთრი პოლარიზაცია. ბუნებრივია, მოსახლეობის ღარიბი ფენა ცდილობს გაცდენილის ანაზღაურებას, მათ შორის, სხვადასხვა სახის ეკონომიკური დანაშაულების ჩადენით, რომელთა რიგს მიეკუთვნება უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციაც. ხშირ შემთხვევაში სწორედ ასეთ პირებს აბამენ ფულის გათეთრების ოპერაციებში (გარკვეული საზღაურის სანაცვლოდ გამოიყენება მათი საიდენტიფიკაციო მონაცემები, ანგარიშები და ა.შ).
- სამართლებრივი ნიჰილიზმი და მოსახლეობის გულგრილი დამოკიდებულება. მნიშვნელოვან სოციალურ-ფსიქოლოგიურ ფაქტორად უნდა მივიჩნიოთ ფართოდ გავრცელებული სამართლებრივი ნიჰილიზმი და მოსახლეობის გულგრილი დამოკიდებულება უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის ფაქტებზე რეაგირებისას. სამართლებრივი ნიჰილიზმი არსებითად ზღუდავს ფულის გათეთრების აღკვეთის რეალურ შესაძლებლობებს, ვინაიდან ფულადი სახსრებით თუ სხვა სახის ქონებით განხორციელებული გარიგების სუბიექტები, შესამაბისი ინსტიტუტების (მაგ. ბანკის) თანამშრომლები, რომელთა დახმარებითაც ხორციელდება ეს ოპერაციები, რიგითი მოქალაქეები არიან სამართლებრივი აზროვნების დაბალი დონით. თუ ეს ფსიქოლოგია არ შეიცვლება შესაბამისი ღონისძიებების გატარების შედეგად, მოსახლეობა ვერ გაუწევს დახმარებას სამართალდამცავ სტრუქტურებს უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის საქმეში, ეს კი მნიშვნელოვნად დააქვეითებს მათი საქმიანობის ეფექტურობას ამ სფეროში.
- მოსახლეობის სამართლებრივი განათლების დონე. ახაზი უნდა გავუსვათ მოსახლეობის ცნობიერების დონის ამაღლების აუცილებლობას ფულის გათეთრების საკითხებში. თუ მოსახლეობას არ ექნება გაცნობიერებული ის საფრთხეები, რომელსაც დანაშაულის ეს სახეობა ქმნის, ეკონომიკური ურთიერთობებში მონაწილეობისას არ ეცოდინება ამ სფეროში არსებული წესების დაუცველობის იურიდიულ შედეგები, სავსებით შესაძლებელია მარტივად მოხდეს მათი ჩართვა შემოსავლების ლეგალიზებასთან დაკავშირებულ უკანონო საქმიანობაში

(მოქალაქეთა საბანკო ანგარიშების გამოყენება, მათ სახელზე უძრავი ქონების გაფორმება და ა.შ.). U

უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის პროცესზე არსებით ზეგავლენას ახდენს ეკონომიკური ხასიათის ფაქტორები. ამ ჯგუფის ფაქტორებს შორის შეიძლება მოვიაზროთ:

- ჩრდილოვანი ეკონომიკის არსებობა, რომელიც არის უკანონო შემოსავლების უმსხვილესი მწარმოებელი და ამავედროულად მომხმარებელიც. ამ ფაქტორის ზემოქმედება ახდენს ფულის გათეთრების პროცესის სტიმულირებას და ზრდის მის მასშტაბებს.
- „საინვესტიციო შიმშილი“ - ცალკეული სახელმწიფო არალეგალური კაპიტალის მიზიდვისათვის პირობების შექმნით ცდილობს მოახდინოს გარკვეული კომპენსირება ეკონომიკური განვითარების დაფინანსების კანონიერი წყაროების არარსებობისა (როგორც წესი, განვითარებადი ქვეყნები დილემის წინაშე არიან – დაუშვან არალეგალური კაპიტალის შემოდინება, თუ შეეგუონ ფულადი ნაკადის საერთოდ არარსებობას).[3.გვ.320]
- ეკონომიკური ხასიათის შემდეგ ფაქტორად მიიჩნევა კრიმინალური ინდუსტრიის სფეროს გაფართოვება, რის შედეგადაც ხდება დიდი ოდენობით უკანონო შემოსავლების მიღება, რომელიც საჭიროებს შემდგომ გათეთრებას. არსებობს ცალკეული ეკონომისტის მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ საბაზრო ეკონომიკისთვის არ აქვს მნიშვნელობა ეკონომიკურ ბრუნვაში ლეგალური კაპიტალი ერთვება თუ არალეგალური. ასეთ მოსაზრებას, ბუნებრივია, ვერ დავეთანხმებით. ერთი შეხედვით, ლეგალურ ბრუნვაში კრიმინალური კაპიტალის გამოყენებას კანონიერი მეწარმოების განვითარების საქმეში საზოგადოებისთვის მოაქვს აშკარა სარგებლობა - მუშავდება საწარმოები, საქმდება მოსახლეობა, მზადდება პროდუქცია, ბიუჯეტში ირიცხება გადასახადები. თუმცა, არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ლეგალურ ბრუნვაში ჩართული და „სახეცვლილი“ ფული არცთუ იშვიათად რეინვესტირდება ისევ კრიმინალურ საქმიანობაში, სამეწარმო სფეროში ამკვიდრებს დანაშაულებრივი სამყაროს წეს-ჩვეულებებს, ორგანიზებულ დანაშაულებრივ დაჯგუფებებს გზას უხსნის დიდი პოლიტიკოსკენ; ეს ყველაფერი იწვევს საზოგადოების დაძაბვას, სუფთა ბიზნესის წარმოების მიმზიდველობის დაქვეითებას, ბაზრის კანონმორჩილი სუბიექტების ინვესტიციების გადინებას და, როგორც წესი, შედეგად ეკონომიკური კრიზისის გაღრმავებას. დანაშაულებრივი ინდუსტრიის, სხვადასხვა დონის დანაშაულებრივი ორგანიზაციების განვითარება უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციას აქცევს ამ ინდუსტრიისა და ორგანიზაციების ფუნქციონირების ჩვეულებრივ საშუალებად.

უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის პროცესზე მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს პოლიტიკური, სამართლებრივი და ადმინისტრაციული ხასიათის ფაქტორები. დანაშაულობის, მათ შორის ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ეფექტური ბრძოლისთვის აუცილებელია, რომ ქვეყნის პოლიტიკური სისტემა, პოლიტიკური ტექნოლოგიები და, მათ შორის, დანაშაულობაზე კონტროლის განხორციელების ტექნოლოგიები სრულყოფილად და მკაფიოდ იქნეს ჩამოყალიბებული. ფულის გათეთრების მასტიმულირებელ სახელმწიფო-პოლიტიკურ მიზეზებსა და ხელშემწყობ პირობებში შეიძლება მოვიაზროთ:

- სახელმწიფო ნების არარსებობა ებრძოლოს ამ მოვლენას – ფულის გათეთრება დანაშაულის ის კატეგორიაა, რომლის წინააღმდეგ ეფექტური ბრძოლისათვის აუცილებელია მკაფიოდ ფორმულირებული სახელმწიფო ნების არსებობა და მისი რეალიზება როგორც კანონმდებლობაში, ასევე ადმინისტრაციულ მექანიზმებში. სწორედ ქვეყნის ხელისუფლება უნდა იყოს დაინტერესებული, რომ მკაცრად

გაკონტროლდეს ქვეყანაში შემოდინებული ინვესტიციების წარმომავლობის კანონიერება, საფინანსო სისტემაზე კონტროლის დამყარება ვერ შეძლოს დანაშაულებრივმა დაჯგუფებებმა და ა.შ.

- მთავრობის უსუსურობა – ხელისუფლების უსუსურობად შეიძლება მივიჩნიოთ, როდესაც არსებობს შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზა, მაკონტროლებელი ორგანოები, მაგრამ არ არის საკმარისი მატერიალური, ფინანსური თუ ტექნიკური რესურსები დანაშაულის აღსაკვეთად. გათეთრების აღმკვეთი სისტემის ღირებულება უნდა შეესაბამებოდეს თავად მოვლენის მასშტაბებს. ბუნებრივია, რომ მილიონობით დოლარის გათეთრების აღკვეთას იაფფასიანი სისტემა ეფექტურ წინააღმდეგობას ვერ გაუწევს. უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის სისტემისათვის ასევე უმნიშვნელოვანესი ინსტრუმენტი უნდა იყოს შესაბამისი ტექნიკური უზრუნველყოფის არსებობა - მრავალფუნქციური და მრავალდარგობრივი მონაცემთა ბანკის სახით. ბუნებრივია, ეს ყველაფერი საკმაოდ სოლიდური სახსრების ხარჯვასთანაა დაკავშირებული.
- საკანონმდებლო ხარვეზები – ფულის გათეთრების აღკვეთის თვალსაზრისით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რომ ნორმატიული ბაზა პასუხობდეს უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის წინააღმდეგ ეფექტური ბრძოლის მოთხოვნებს, მაქსიმალურად ასახავდეს ამ სფეროში მოქმედ საერთაშორისო სტანდარტებს და არ ითვალისწინებდეს ისეთ საკანონმდებლო გამონაკლისებს, რომლებითაც შესაძლოა ისარგებლონ დამნაშავეებმა ლეგალიზაციის ოპერაციების განხორციელებისას.
- კორუფცია. არ შეიძლება უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის პრობლემის გადაჭრა კორუფციისგან იზოლირებულად. კორუმპირებული ჩინოვნიკები ერთი მხრივ წარმოადგენენ გათეთრების “მომსახურების” ყველაზე უფრო აქტიურ მომხმარებლებს, ხოლო მეორე მხრივ - პრაქტიკულად გათეთრების ყველა მექანიზმში გამოიყენება კორუფციული კავშირები. შესაბამისად, ქვეყანაში, სადაც კორუფციის მაჩვენებლები მაღალია, პარალელურად მაღალია უკანონო სახსრების ლეგალიზების მაჩვენებლებიც.

უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ხელშემწყობ პირობად უნდა მივიჩნიოთ გასული საუკუნის 70-80-იანი წლებიდან განხორციელებული ტექნოლოგიური პროგრესი - ბანკთაშორისი საკომუნიკაციო ქსელის შექმნა საერთაშორისო ანგარიშსწორების საწარმოებლად, ინტერნეტ ტექნოლოგიები, მობილური სატელეფონო კავშირი, პლასტიკური ბარათები და ა.შ. ამ ყველაფერმა ფინანსური ბაზრების გლობალიზაცია, სახსრების მსოფლიოს ერთი წერტილიდან მეორეში წამიერი გადატანის შესაძლებლობა შექმნა და თავისთავად განაპირობა უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის მასშტაბების ზრდა. ფულის გათეთრება ტრანსნაციონალური დანაშაულია და ბუნებრივია, ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი საშუალება მეტად მოქნილად გამოიყენება დამნაშავეების მიერ სახსრების ლეგალიზებისას. თანამედროვე ტექნოლოგიებმა ახალი სტიმული შექმნა როგორც კანონიერი სამეწარმეო, ასევე კრიმინალური საქმიანობისთვის. მასობრივმა კომუნიკაციებმა გააიოლა კონტაქტების დამყარება საზღვარგარეთელ პარტნიორებთან, თანამედროვე საბანკო საქმიანობამ კი დააჩქარა და გააადვილა საერთაშორისო გარიგებების დადების პროცედურა.

უშუალოდ უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის სფეროსთან დაკავშირებულ სპეციალური ხასიათის ფაქტორებს შორის, უმნიშვნელოვანესად შეიძლება მივიჩნიოთ ფულის გათეთრების სფეროში სპეციალისტთა გარკვეული სახის გილდიის შექმნა, რომელშიც შედიან ბანკირები, იურისტები, ბუღალტრები. [1.გვ.219] ისინი არანაირად არ არიან დაკავშირებული კრიმინალურ სამყაროსთან, გარდა იმისა, რომ გეგმავენ და უზრუნველყოფენ უკანონო შემოსავლების წყაროს დაფარვას და სხვა ოპერაციებს, რომლებიც

მიმართულია იმისკენ, რომ ამ შემოსავლებს კანონიერი სახე მიეცეს და შემდგომში ჩაიდოს ლეგალურ ბიზნესში. უკანონო შემოსავლებით მანიპულაციის, მათთვის კანონიერი სახის მიცემისა და ლეგალურ ეკონომიკურ ბრუნვაში ჩადების სანაცვლოდ კი იღებენ საკმაოდ სოლიდურ საკომისიოს. აღნიშნული ფაქტორის არსებობა შესაბამისი სახელმწიფო სტრუქტურების მხრიდან მოითხოვს ადეკვატური ზომების გატარებას, რომლებითაც შესაძლებელი იქნება ზემოაღნიშნული სახეობის სპეციალისტების პროფესიონალიზმის განეიტრალება.

მნიშვნელოვან სპეციალურ ფაქტორს, რომელიც გავლენას ახდენს უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციაზე, წარმოადგენს ასევე შესასწავლი პროცესის სულ უფრო და უფრო მზარდი ინტერნაციონალიზაცია, რაც გამოწვეულია საფინანსო ბაზრის ინტეგრაციით და უკანონო შემოსავლების მიმღები პირების მცდელობით, თავი აარიდონ მათი უკანონო საქმიანობის გამოვლენას შავი ფულის კონცენტრაციის ხარჯზე იმ ქვეყნებში, სადაც არ ხორციელდება ფინანსური კონტროლი ან ამ კუთხით სახეზეა არსებითი ნაკლოვანებები. ამ თვალსაზრისით ფულის გათეთრების ერთ-ერთ უმთავრეს და მიმზიდველ საშუალებად ისევ რჩება ოფშორული ფირმები, რომლებიც ფინანსური ოპერაციების საიდუმლო გარემოში განხორციელების შესაძლებლობას და საგადასახადო დაბეგვრისაგან მათი გათავისუფლების შესაძლებლობას იძლევიან.

ძირითადი ფაქტორების შესწავლა, რომლებიც გავლენას ახდენენ უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის პროცესზე და განაპირობებენ მის არსებობასა და განვითარებას, საშუალებას გვაძლევს, გამოვიტანოთ შემდეგი დასკვნები:

1) მოვლენები და პროცესები, რომლებიც გავლენას ახდენენ უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის სფეროზე, ატარებენ როგორც ობიექტურ, ასევე სუბიექტურ ხასიათს. მათი სისტემა მუდმივ შესწავლას საჭიროებს, ვინაიდან ეკონომიკური ურთიერთობის სწრაფი ცვლილებების გამო, ეს ფაქტორებიც ანალოგიურად სწრაფად იცვლება.

2) ზოგადი ხასიათის ფაქტორების (დაბალი სოციალური დონე, ჩრდილოვანი ეკონომიკა, კორუფცია და ა.შ.) ერთობლიობა საჭიროებს ანალიზს ზოგადსოციალური ხასიათის ღონისძიებების ადეკვატური სისტემის შემუშავების თვალსაზრისით, რაც მიმართული იქნება ფულის გათეთრებაზე აღნიშნული ფაქტორების გავლენის მინიმიზაციისკენ.

3) განსაკუთრებით დეტალურ ანალიზს მოითხოვს სპეციალური ხასიათის ფაქტორები (ფულის გათეთრების პროცესის „პროფესიონალიზაცია,“ ინტერნაციონალიზაცია და ა.შ.), ვინაიდან მხოლოდ ამ გზით არის შესაძლებელი უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის სფეროში შექმნილ სიტუაციაზე რეაგირების მოსახდენად სპეციალურ-კრიმინოლოგიური ღონისძიებების შემუშავება.

gamoyenebuli literatura

1. ღლონტი გ., მოსულიშვილი მ., დაუთაშვილი პ. 2009. *კორუფცია*. თბილისი: პოლიგრაფი.
2. Bartlett B.L. 2002. *The Negative Effects of Money Laundering on Economic Devel Opment*. Manila.
3. Gilmore W.C. 1995. *Dirty money: the evolution of money laundering countermeasures*.- Strasbourg: Council of Europe. 320 p.

4. Official web-page of the Committee of Experts of European Union evaluating the implemented arrangements against money laundering – www.coe.int/t/dght/monitoring/moneyval (23.08.2011)
5. Official web-page of the International Commission for fighting against money laundering – www.fatf-gafi.org (17.09.2011)

Sophio Asanidze
Grigol Robakidze University

Some Issues for Determination of Legalization of Illegal Revenue (Money Laundering)

Summary

For the effective suppression of legalization of illegal revenues we shall analyze clearly those factors which substantially affect them. These reasons and conditions might be grouped according to various signs – general social, economic, state-political, legal, technological, etc. The proposed classification provides the opportunity to show comprehensively the factors acting in the research sphere and thus, due to their analysis general social and special criminological measures for affecting onto the legalization process of the illegal revenues should be generated.

The following events might be united into the common social reasons and facilitating conditions:

- Low social level and sharp polarization of population segments. As it is widely known, the criminal situation is exposed to strong negative influence by sharp polarization of various segments of population according to the revenues. Naturally, the poor strata of the population tries to compensate the spared of, among them committing various types of economic crime, to which legalization of the illegal revenues belong as well. In most cases such persons exactly are used for implementation of the operations for money laundering (for the particular fee their identification data, accounts, etc. are used).
- Legal nihilism and indifferent attitude of the population. Widely spread legal nihilism and indifferent attitude of the population while reacting on facts of legalization of the illegal revenues should be considered as the significant social-psychological factor. Legal nihilism significantly restricts real opportunities of suppression of money laundering, as the subjects of the deals implemented by means of the monetary funds or other type of property, employees of the appropriate institutes (e.g. bank), with the assistance of which these operations are carried out, ordinary citizens are distinguished for the low level of the legal thinking. If such psychology does not change as the result of implementing appropriate arrangements, the population will not be able to assist law-enforcement agencies in suppression of legalization of the illegal revenues, and that will lower significantly their effectiveness in this field.
- Level of the legal development of the population. The necessity of raising the consciousness of the population on issues regarding money laundering shall be underlined. If the population is not aware of those issues which are born by this type of the crime, if the population while participating in economical relations is not familiar with the legal results of non-implementation of the rules existing in this field, it is possible to involve them simply into illegal activities related to legalization of the illegal revenues (using bank accounts of citizens, closing down the real estate on their names, etc.).

Factors of economic nature have significant impact on legalization of illegal revenues. Among the factors of this group the following might be considered:

- Existence of the shadow economy which is the major producer of the illegal revenues and the consumer at the same time. Impact of this factor stimulates the money laundering process and increases its scopes.
- “Investment famine” – particular states establishing the conditions for attracting the illegal capital attempt to compensate non-existence of the legal financing sources aimed at their economic development (as a rule, developing countries are facing the dilemma – to allow inflow of the illegal capital or to put up with complete non-existence of the cash flow).
- Another factor of the economic nature is expansion of the field of criminal industry, as a result of which huge amount of the illegal revenues are obtained which requires subsequent laundering. There is the opinion of the particular economists regarding the fact that for the market economy it does not matter whether the legal or illegal capital is involved into the economic turnover. Naturally, we might not agree with it. From the very first sight directing the criminal capital into the legal turnover in the development of the legal enterprising bring definite benefits for the society from the point of view of developing the enterprising – the enterprises start to work, the population gets employed, the production is manufactured, and the taxes are transferred to the budget. Though it shall not be forgotten that the “altered” money involved into the legal turnover is reinvested not so rarely into the criminal activities, introduces rules and habits of the criminal world into the field of enterprising, opens the way towards the big politics to the organized criminal alignments, and everything this causes tension for the society lowering the attractiveness of leading clean business, outflow of the investments by the law-abiding subjects at the market and as a rule, the economical crisis gets aggravated. Development of the criminal industry, as well as the criminal organizations of various levels turns the legalization of the illegal revenues into the ordinary means of functioning for this industry and organizations.

Factors of political and organizational legal nature also have significant impact onto the process of legalization of the illegal revenues. For the effective fight against the crime, and the money laundering among them, it is necessary to develop the political system of the country, political technologies and the technologies of control over the crime in perfect and definite style. Among the reasons and facilitating conditions for stimulation of the money laundering the following might be considered:

- Absence of the state will to combat this phenomenon – money laundering is the category of the crime, for fighting effectively against which existence of the definitely established state will is required, and its realization shall be carried out in legislation as well as in administrative mechanisms. The government of the country shall be interested to control strictly the legality of the origins of the investments inflowing into the country; in order the criminal alignments could not establish control over the finance system, etc.
- Inability of the government – the government might be considered as weak and lacking of abilities, when the appropriate legislative base exists, controlling bodies, but there is no sufficient material, financial or technical resources in order to suppress the crime. Value of the money laundering suppression system shall correspond to the scopes of the event itself. Naturally, the cheap system might not oppose effectively to the laundering of million dollars. For the system of suppression of legalization of the illegal revenues the most important instrument shall be also existence of the appropriate technical support – as the multifunctional and diversified data bank. Naturally, all these are connected to the quite solid means.

- Legislative faults – from the point of view of suppression of money laundering, it is especially significant that the normative base respond to the requirements of the effective fight against legalization of the illegal revenues reflect maximally the international standards acting into field and not foresee such legislative exceptions which might be applied for by the criminals for implementation of the legalization operations.
- Corruption. Solution of the problem of legalization of the illegal revenues is not possible in isolation from corruption. Corrupted officials on the one hand represent the most active consumers of the laundering “service” and on the other hand – practically in all the mechanisms of money laundering corrupted relations are used. Therefore, in the country where the corruption indicator is high, simultaneously the indicators of legalization of the illegal assets are also high.

One of the most important facilitating conditions for legalization of the illegal revenues should be considered the technological progress implemented starting from 70-80s of the last century – establishing the interbank communicational network for implementing the international settlement, internet technologies, mobile telephone connection, plastic cards, etc. All these provided the opportunity for globalization of financial markets, creating opportunity for the instant transfer of the assets from one point of the world to the other, and that of course preconditioned expansion of the scopes for legalization of the illegal revenues. Money laundering is the transnational crime and, naturally, all the above mentioned means are used in a very flexible way by the criminals for legalization of the assets. Modern technologies gave new stimulus to the legal enterprising as well as to the criminal activities. Mass communication facilitated establishing the contacts with foreign partners, and the modern bank activities accelerated and simplified the procedure of drawing the international deals.

Among the factors of special character which deals directly with the field of legalization of the illegal revenues, one of the most important factors might be consider establishing the kind of guild of the specialists involved into the field of money laundering the members of which are bankers, lawyers, and accountants. They are not related to the criminal world, besides the fact that they plan and secure covering the source of the illegal revenues and other operations which are directed to provide such revenues with the legal outlook and consequently to be reinvested into the legal business; but for manipulation with the illegal revenues, legalizing them and investing into the legal economic turnover they receive quite solid commission. Existence of the indicated factor from the appropriate state structures requires taking the adequate measures which might stand up to the professionalism of the specialists of the above mentioned field.

The significant special factor, which affects legalization of the illegal revenues, is also the growing internationalization of the research process which is caused by integration of the finance market and with attempts of the persons receiving the illegal revenues to avoid revelation of their illegal activities for account of concentration of the black money in those countries where financial control is not carried out or bear significant faults. From this point of view, one of the most important and attractive means for money laundering still remains the offshore firms which give opportunity to implement financial operations in secret environment and thus, to stay free from taxation.

Studying of the general factors which affect the process of legalization of the illegal revenues and precondition its existence and development allow us to draw the following conclusions:

- 1) The events and processes which affect the field of legalization of the illegal revenues bear objective as well as subjective character. Their system requires constant studying due to the fast changes into the economic relations, and these factors also change very fast.

2) Complexity of the factors of general character requires analyzing from the point of view of the development of the adequate system of the general social arrangements which will be directed towards money laundering while minimizing the impact of the indicated factors.

3) The factors of special character require especially detailed analysis, as only thus it is possible to elaborate special criminological arrangements for reacting on the situation established in the field of legalization of the illegal revenues.